T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020/300
KARAR NO : 2020/365
KARAR TR : 22.06.2020

ÖZET: 5957 sayılı Sebze ve Meyveler İle Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 14. maddesinin birinci fikrasının (ç) bendi uyarınca verilen idari para cezasına karşı yapılan itirazın, cezalı hal rüsumu para ceza-sının da idari yargıda konu yapılması karşı-sında 5326 sayılı Kanun'un 3. ve 27. Madde-sinin sekizinci fikrası hükmü bir arada değer-lendirildiğinde İDARİ YARGIYERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

-

K A R A R

Davacı : E.K.
Davalı : Adana Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. B.B.G.

O L A Y : Adana Büyükşehir Belediyesinin 03.07.2019 gün ve …/110.04-2300 sayılı Encümen Kararı ile, hal kayıt sistemine bildirilmeden toptan mal alma satma eylemini gerçekleştirdiğinden bahisle, davacı adına, 5957 sayılı Sebze ve Meyveler İle Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 8. maddesinin sekizinci fikrasının (a) bendi ve Sebze ve Meyve Ticareti ve Toptancı Halleri Hakkında Yönetmeliğin 47. maddesinin birinci fikrasının (a) bendi uyarınca 12.525,00 TL. cezalı hal rüsumu para cezası;

Adana Büyükşehir Belediyesinin 03.07.2019 gün ve …-110.04-2368 sayılı Encümen Kararı ile, hal kayıt sistemine bildirilmeyen malların taşınması veya bunların depolanması fiilini işlediğinden bahisle, davacı adına, 5957 sayılı Kanun'un 14. maddesinin birinci fikrasının (ç) bendi uyarınca 3.825,00 TL. idari para cezası verilmiştir.

Davacı, daha önce adli yargı yerine başvuruda bulunduğunu ve Adana 4. Sulh Ceza Hakimliğinin 04.10.2019 gün ve D.İş:2019/4964 sayılı kararı ile, başvurunun görev yönünden reddine karar verildiğini belirterek, idari para cezası ile cezalı hal rüsumu para cezasının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

Davalı vekili, süresi içinde görev itirazında bulunmuştur.

ADANA 2. VERGİ MAHKEMESİ: 15.01.2020 gün ve E:2019/913 sayı ile, dava konusu uyuşmazlığın 5957 sayılı Kanun'un 8. maddesine dayanılarak ilgili belediyelerce tahsil edilerek, belediyeye gelir kaydedilen hal rüsumundan kaynaklandığı, hal rüsumunun resim niteliğinde olduğu dolayısıyla vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlere ilişkin uyuşmazlıkların Vergi Mahkemelerince çözümleneceği gerekçesiyle davalı idarenin görev itirazının reddine karar vermiştir.

Davalı vekilinin, adli yargı yararına olumlu görev uyuşmazlığı çıkartılması yolunda süresi içinde verdiği dilekçesi üzerine, dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmiştir.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI; 27.03.2020 gün ve YY-2020/34525 sayı ile, dosyanın incelenmesinde, davacının hal rüsum cezası ile ilgili olarak adli yargı yerine başvuruda bulunduğu ve başvurunun görev yönünden reddine karar verildiği anlaşıldığından, incelemenin davacı adına verilen idari para cezası ie sınırlı olarak yapıldığı belirtilerek, incelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 5957 sayılı Kanunda da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediğinin anlaşıldığı, bu durumda, 5326 sayılı Kanun'un 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacak olması nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan kanunun 27/1. maddesi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varıldığı, Uyuşmazlık Mahkemesinin 25.11.2019 tarih ve E:2019/680, K:2019/725 sayılı kararında da bu tür davaların görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğunun vurgulandığı, somut olaya ilişkin davanın da adli yargı yerinde görülmesi gerektiğini belirterek, 2247 sayılı Kanun'un 10 ve 13. maddeleri gereğince olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına ve dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

Başkanlıkça, 2247 sayılı Yasa'nın 13. maddesi uyarınca Danıştay Başsavcısının yazılı düşüncesi alınmamıştır.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesinin Hicabi DURSUN'un başkanlığında, Üyeler Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 22.06.2020 tarihli toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Davalı vekilinin anılan Yasa'nın 10/2. maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddesinde belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nca, 10. maddesinde öngörülen biçimde davada olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile

karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Gülten Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 5957 sayılı Sebze ve Meyveler İle Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 14. maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendi uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılmıştır.

5957 sayılı Kanun'un "Amaç ve kapsam" başlığı altında düzenlenen 1. maddesinde, "(1) Bu Kanunun amacı, sebze ve meyveler ile arz ve talep derinliğine göre belirlenecek diğer malların ticaretinin kaliteli, standartlara ve gıda güvenilirliğine uygun olarak serbest rekabet şartları içinde yapılmasını, malların etkin şekilde tedarikini, dağıtımını ve satışını, üretici ve tüketicilerin hak ve menfaatlerinin korunmasını, meslek mensuplarının faaliyetlerinin düzenlenmesini, toptancı halleri ile pazar yerlerinin çağdaş bir sisteme kavuşturulmasını ve işletilmesini sağlamaktır.

(2) Bu Kanun, sebze ve meyveler ile arz ve talep derinliğine göre belirlenecek diğer malların her ne şekilde olursa olsun alımı, satımı ve devri ile toptancı halleri ve pazar yerlerinin kuruluş, işleyiş, yönetim ve denetimine ilişkin usul ve esasları, uygulanacak yaptırımları ve bakanlıklar, belediyeler ile diğer idarelerin görev, yetki ve sorumluluklarını kapsar." denilmiş;

"Cezalar" başlıklı 14. maddesinde, " (1) Diğer kanunlara göre daha ağır bir ceza gerektirmediği takdirde;

a) 13 üncü maddenin birinci fıkrasının (e) ve (l) bendine aykırı hareket edenler hakkında yüz Türk Lirası,

b) 13 üncü maddenin birinci fıkrasının (ğ), (i), (j) ve (k) bentlerine aykırı hareket edenler hakkında beş yüz Türk Lirası,

c) 5 inci maddenin beşinci, altıncı, yedinci ve onuncu fıkralarına, 13 üncü maddenin birinci fıkrasının (ç), (g), (h) ve (ı) bentlerine aykırı hareket edenler hakkında iki bin Türk Lirası,

ç) Toptancı halinden satın alınmayan veya toptancı haline bildirilmeyen malları taşıyanlara veya bunları depolayanlara, 5 inci maddenin on üçüncü fıkrası uyarınca Bakanlıkça belirlenen asgarî şartları ve bilgileri sözleşmelerde bulundurmayanlara iki bin Türk Lirası,

d) 13 üncü maddenin birinci fıkrasının (d) ve (f) bentlerine aykırı hareket edenler hakkında üç bin Türk Lirası,

e) 5 inci maddenin on birinci fıkrası ile 13 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendine aykırı hareket edenler hakkında beş bin Türk Lirası,

f) 6ncı maddenin ikinci fıkrasına ve 13 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendine aykırı hareket edenler ile gerçeğe aykırı analiz raporu düzenleyenler veya bu raporun düzenlenmesini sağlayanlar hakkında on bin Türk Lirası,

g) 15 inci maddenin ikinci fıkrası ile 17nci maddenin üçüncü fıkrasına aykırı hareket edenlere ve 17nci maddenin ikinci fıkrasına göre Bakanlık denetim elemanlarınca istenecek bilgi, belge ve defterler ile bunların örneklerini vermeyenlere veya bunları noksan ya da gerçeğe aykırı olarak verenlere, yazılı veya sözlü bilgi taleplerini karşılamayanlara iki bin Türk Lirası,

ğ) 13 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendi hükmüne aykırı hareket edenler hakkında iki bin Türk Lirası,

idarî para cezası uygulanır.

(2) 13 üncü maddenin birinci fıkrasının (b), (h), (ı), (i), (j) ve (k) bentlerine aykırı hareketten dolayı bu maddede öngörülen idarî para cezaları pazar yerlerindeki satış yerlerini kullananlar için onda biri oranında uygulanır.

(3) Bu maddede öngörülen idarî para cezalarının verilmesini gerektiren fiillerin bir takvim yılı içinde tekrarı hâlinde, idarî para cezaları her tekrar için iki katı olarak uygulanır. Bu maddenin birinci fıkrasının (g) bendinde öngörülen idari para cezalarını Bakanlık, (ğ) bendinde öngörülen idari para cezalarını Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, diğer idari para cezalarını ise doğrudan veya Bakanlığın talebi üzerine belediyeler uygulamaya yetkilidir. İdari para cezası uygulama yetkisi Bakanlıkta ilgili genel müdürlük, belediyelerde ise belediye encümenince kullanılır.

(4) Bu maddede öngörülen idarî para cezalarının uygulanması, bu Kanunda öngörülen diğer müeyyidelerin uygulanmasına engel teşkil etmez.

(5) 13 üncü maddenin birinci fıkrasının (i), (j), (k) ve (l) bentlerine bir takvim yılı içinde iki kez aykırı hareket edenler belediye encümeni kararıyla bir aya kadar faaliyetten men edilir.

(6) Bu Kanun hükümlerine aykırı hareket eden veya bu Kanunda belirtilen görevlerini Bakanlığın yazılı uyarısına rağmen yerine getirmeyen toptancı hallerine, Bakanlık tarafından elli bin Türk Lirası idarî para cezası verilir ve eylemin bir takvim yılı içinde tekrarı durumunda, toptancı halin faaliyetleri aykırılık giderilene kadar Bakanlık tarafından durdurulur. Bakanlık bu yetkisini mahallin mülkî idare amirine devredebilir.

(7) Bu Kanunun uygulanmasında hal işletmecileri ile bunlarca istihdam olunan personel, kendi kusurlarından ileri gelen zararlardan sorumludur. Bunlar, suç teşkil eden fiil ve hareketlerinden ve toptancı haline ait para ve mallar ile her türlü evrak, tutanak, rapor, defter ve diğer belgeler üzerinde işledikleri suçlardan dolayı, kamu görevlisi gibi cezalandırılır." denilerek davacının işlediği ileri sürülen kabahate ilişkin idari yaptırımlar düzenlenmiş, ancak bu idari yaptırımlara karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

Olayda, davanın, 5957 sayılı Kanun uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açıldığı, bu Kanunun uygulanmasına ilişkin Sebze ve Meyve Ticareti ve Toptancı Halleri Hakkındaki Yönetmeliğin 47. maddesinde "cezalı hal rüsumu"nun düzenlendiği, 48. maddesinde ise idari para cezalarının düzenlendiği, maddenin dokuzuncu fıkrasında da, idari para cezası uygulanmasına ve ilgilisine tebliğ edilmesine ilişkin olarak bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan hallerde 30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümlerinin uygulanacağının belirtildiği anlaşılmıştır.

Öte yandan, 30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesini değiştiren 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesinde, " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması

halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır" " denilmiştir.

Aynı Kanun'un 27. maddesine, 5560 sayılı Kanun ile eklenen sekizinci fikrada ise; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği kurala bağlanmış, bu maddenin gerekçesinde de bu hükümle, Kabahatler Kanunu'ndaki düzenlemelerin ortaya çıkardığı bağlantı sorununa çözüm getirilmesinin amaçlandığı ifade edilmiştir.

19.12.2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı ancak; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlık Mahkemesi'nce de, idari para cezası yönünden oluşan olumsuz görev uyuşmazlık-larının çözümünde, idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararın da verilmiş olması ve dosya içeriğinden bu kararın idari yargı yerinde dava konusu edildiğinin anlaşılması halinde; idari para cezasına ilişkin kararın hukuka aykırılığı iddiasının da, idari yargı yerinde görüleceği sonucuna varılarak, idari yargı yerince verilen görevsizlik kararlarının kaldırılmasına karar verilmiştir.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 5957 sayılı Kanun'da da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği, ancak; idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak "cezalı hal rüsumu para cezası" kararı da verildiği ve idari yargı yerinde dava konusu edildiği anlaşıldığından; idari para cezasına ilişkin kararın hukuka aykırılığı iddiasının da, idari yargı yerinde görüleceği kuşkusuzdur.

Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesi ve aynı Kanunun 27. maddesine 5560 sayılı Kanun'la eklenen sekizinci fikra hükmü bir arada değerlen-dirildiğinde, 5957 sayılı Kanun'un 14. maddesinin birinci fıkrası uyarınca verilen idari para cezasına karşı açılan davanın çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 27.03.2020 gün ve YY-2020/34525 sayılı başvurusunun reddi gerekmiştir.

S O N U Ç: Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 27.03.2020 gün ve YY-2020/34525 sayılı BAŞVURUSUNUNREDDİNE, 22.06.2020 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Hicabi DURSUN	Üye Şükrü BOZER	Üye Mehmet AKSU	Üye Birol SONER
	Üye Aydemir TUNÇ	Üye Nurdane TOPUZ	Üye Ahmet ARSLAN